

DEN FARLIGE KUNSTEN

Ved Kulturrådets leder Vigdis Moe Skarstein

Norsk kulturråds årskonferanser har hvert år fokusert på et viktig tema som kulturrådet har vært opptatt av. Enten fordi vi har sett gjennom vår praksis at tema er viktig, eller som en del av at vi prøver å følge med utviklingen for både så langt som mulig være i forkant - og å synliggjøre utviklinga innenfor kunst- og kulturfeltet.

På denne bakgrunn har vi i den perioden dette rådet har virket, satt på dagsorden det å **skape rom for kunst** i vid forstand, legge til rette for at kunst skal kunne finne sted, skapes.

Vi har sett på de økonomiske forutsetningene både fra det offentlige og sponning av kunst. Vi har vært opptatt av globaliseringens betydning **i og for** kunsten. Ikke minst har vi satt på dagsorden kunst for barn og unge.

Ett tema har gjennomsyret alle andre spørsmål, nemlig spørsmålet om kunstens **autonomi**, kunstens **egenverdi** og kunstens **rolle**. Dersom kulturrådets bevilgninger og forvaltninger skal kunne bidra til at det skal kunne skaps god kunst, må vi ha en løpende debatt om og fokus på sammenhengen mellom kunstens autonomi og dens rolle, dens status i samfunnet.

Med erkjennelsen av kunstens autonomi som en forutsetning ønsker vi derfor på årets konferanse som en avslutning på denne rådsperioden å stille spørsmålet om kunstens virkning i møte med den enkelte, dens rolle i samfunnet og for samfunnsutviklingen: Når er kunsten **farlig, utfordrende?**

Med andre ord den debatten om balansen mellom kunsten som funksjon og kunsten som estetikk, som oppstår med jevne mellomrom. Vi mener det er tid for det akkurat nå.

Nye opplevelser og meninger oppstår i møtet med publikum. Ikke minst gjelder dette for de verkene som utfordrer vår oppfatning av virkeligheten og som støter mot etablerte normer og moral: Den farlige kunsten. En fellesnevner er disse kunstverkenes evne til å vekke sterke følelser og å skape reaksjoner og debatt.

Tid, sted og rom påvirker både produksjonen og mottakelsen av kunst. Vi ser at globaliseringen og det digitale gir nye rom for kunst samtidig som det utfordrer kunstens estetikk og egenart, men **hvordan?**

Når de nye rommene for kunst nye mottakere og hvordan oppleves denne kunsten på tvers av kulturer?

Utfordrer de nye rommene definisjonen av kunst og kunstens rolle? Ufarliggjør de kunsten eller blir den enda mer utfordrende?

Kunsten – og kunstdebattenes egenart er å innta ulike tilnærminger og holdninger til samfunnet og samtiden. Uansett er det når kunstverket møter hver enkelt av oss, får et publikum, at en kan definere hvordan den oppfattes.

Grensene for hva som oppleves som "farlig" eller utfordrende er ulik fra person til person, fra kultur til kultur.

I den vestlige kultursfære snakkes det ofte nettopp om kunstens autonomi, og at kunstverkene er tømte for mening i en større samfunnsmessig sammenheng. Likevel ser vi stadig eksempler på at kunsten evner å skape kontrovers i møtet med publikum. Så lenge mennesket er utstyrt med etikk og moral, vil kunsten ha et potensial til å provosere. Kunsten har ulik rolle og status i ulike kulturer. Derfor oppfattes også innholdet i begrepet ”farlig kunst” ulikt.

Noen ganger kan det kanskje bli mer konkret enn den enkelte kunstner ønsker eller har tenkt? Dette er spesielt viktig å vite i vårt flerkulturelle samfunn.

På årets konferanse vil Kulturrådet presentere kunstnere og kunstverk som på forskjellige måter har gjort seg bemerket i offentligheten. Ulike spørsmål om den farlige kunsten belyses gjennom presentasjoner av konkrete verk, etterfulgt av en bred paneldebatt. Vi ønsker å stille spørsmål om forholdet mellom estetikk, etikk og kontekst, og om kunstneren og kunsten som historie- og virkelighetsfortolker.

Hva er farlig kunst? Hvorfor oppfattes noen verk som provoserende, og hvem blir provosert? Er provokasjon i seg selv et tegn på kunstnerisk kvalitet? Hvilken samfunnsmessig sammenheng inngår verkene i? Er det mulig å skille det etiske og estetiske eller kunst og politikk?

Så mange spennende spørsmål som ikke bør ha entydige svar – da reduserer vi kunsten både som autonomi, estetikk og med det dens mulighet til å påvirke.

Velkommen til meningsutveksling og synliggjøring av den farlige kunsten – om den nå finnes.